

מסורת הש"ס

א) מסכת כב., ג) [תמורה
ד, א] [מנייה א.א.],
ד) [תוספתא ע"י פינא],
ה) [למנון ע"י צ, א] [שבת
ל, א] [בכרת לא: קדושין
ז: ושי"ן], ח) [תוספתא ע"י
פי"ט למנון ע"י, ט] [למנון
ס, א] [ע"י צ, א] [בכרת
כ, א] [ע"י צ, א], ו) [א.א.]

תורה אור השלם

1. ונקב שם י? מות יומת
ר'גום י'ר'גמו בו כל העדה
כפר באזרח בנגב שם
ויקרא כו טו
2. מה אקב לא קבא אל
תקח אדם לא ונקב י?
במדרב כג ח
3. אלהים לא תקלל
ותשא בעמך לא תארו.
שמות כב כו
4. ונקח יהודיע הבנות
ארוך אהרן וקב דר
בדלתו ויהיו אהרן ואל
המזבח מקימים בבוא איש
בית י? ותגו שמה
הבנות שמרי הסף את
כל הכסף המביא בית
י? ומלכים ב י ב
5. ונתתם את מנהגתם
ושברתם את מצבתם
ואשריהם תשפרן באש
ופסילי אלהיהם תגרעון
ואבדתם את שמם מן
המקום ההוא: לא
תעשון כן ליה
אלהיהם:
דברים יב ג-ד
6. ויקח משה ויארן את
האנשים האלה אשר
נקבו בשמות:

7. את י? אלהיך תירא
ואתו תעבד ובשמו
תשבע: דברים יג ו
8. ונקב בן דאשה
הישראלית את השם
ויקלל ויבאו אתו אל
משה ושם אמו שלמית
בת דברי למשה דן:
ויקרא כי י?
9. הוצא את המקלל תירא
מחוץ למחנה וקמבו כל
השומעים את ידיה על
ראשו ויגמו אתו כל
העדה: ויקרא כו י
10. ואל בני ישראל
תדר לאמר איש איש
פי יקלל אלוהו ויקרא
והוא: ויקרא כו טו
11. ויצו י? אלהים על
האדם לאמר מכל עץ
הגן אכל תאכל:
בראשית ב טו

גליון הש"ס

גמ' דאמר קרא ונקב שם.
ע"י למנון טו ע"י כשי'
ד"ה נקבו:

מוסף רש"י

איש איש כי יקלל בו
מה תלמוד לוומר. מאחר
שעמד לכתוב ונקב שם ה'
מות יומת. לכבוד איש איש
כי יקב ושם גשאל מטחו
וימת (שבוטות ד, א). על
שם המיוחד. זו ארבע
אומות לוי"ד ה"י (ע"י צ)
ועל הכינוי באזהרה.
אלהים לא תקלל (ע"י צ).

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין

נו.

עין משפט
גר מצוה

עו א מיי פ"ג מהלכות
עבדים הלכה ט סמג
לארון טו:
עו ב מיי שם ג'לוין:
עו ג מיי שם ה"ל"ח:
עו ד מיי פי"ט מהל'
מלכים הלכה א א
סמג לארון טו:
פ א מיי שם הלכה י' ופ"י
שם הלכה ה:
פ א ו מיי פי"ג מהל'
עבדים הל"ז סמג
לארון טו:
פ ב מיי פי"ט מהלכות
מלכים הלכה ג:
פ ג מיי שם ה"ל"ח:

רבינו הנאל

חיוב עד שיפוש את השם
גנא עד שיברך שם בשם.
מנא לן אמר שמואל
דאמר קרא ונקב שם
ה' בנקב שם. וממאי
דנוקב ליטנא דברוכי הוא
כינוי שנאמר מה אקב
השם ויקלל מהרב
אלהים לא תקלל איברי
כי תימא מהבא ויקוב בן
האשה הישראלית את
השם ויקלל וכי תימא
רתוי עבד נקב את
השם שנאמר מהרב
את המקלל ולא כתוב
הוצא הנקב והמקלל
השם עבד הנקב
הוא המקלל תרווייהו
חדא היא: ירושלמי
מניין שקורעין על קללת
השם שנאמר ויהי כשמוע
וזקרוה וירקע את גבריו
וגו. תני ר' אושיעיא
אחד השומע מגו חייב
לקרוע שנה' אני ה'
אלהי כל בשמי. מהו
לקרוע בזמן הה שממא
דר' יוחנן אמרו משרבו
המזבחים פסקו מלקרוע.
מהו לקרוע על הכנויין
שנעשה מהדא ריש לקיש
היה מהלך באיסטראט
לכבו בתר כותי והיה הוא
מגדף והוא קרע כותי
מגדף והוא קרע. נחת
ליה מחמרא ויהב ליה
אמר
ליה רישעא את לאימן
מלבושין מספקא לי. ש"מ
קורעין על הכנויין בזמן
הה ואפי' מן הכותים:
פ' עד שיברך שם בשם
יקלל שם כלומר ויכור
שם ויקלל אותו השם
בשם. ת"ר מה ת"ל איש
איש לרבות את הנכרים
איש המיוחד על ברכת השם
כישראל ואין הנגזרין אלא
בסיף שכל מיתה האמורה
לכבו נח אינה אלא בסיף.
איש כל הכנויין ת"ל איש
איש כי יקלל אלהיו ונשא
חטאו מכל מקום. דברי
ר' מאיר ויכ"א על שם
המיוחד ובכחה שנאמר
ונקב שם ה' מות יומת
ועל הכנויין באזהרה שנה'
ויישא
פליג על האי תנא ואמר
לרבו נח אפילו בכנויין
הנגזר נח אפילו כגו אזהר
בנקבו שם יומת. גר ואחר
אינו חייבין מיתה אלא
על שם המיוחד. אבל בן
נח אפילו בכנויין חייב:
ת"ד שבע מצות נצטוו

אינה אלא ס"ף. ולקמן איכא מ"ד אלא חנוק והא דכתיב (בכרת לט)
גזי תמר והוליוה ומשקף לאו משום דדינא הכי דאפילו מיתה
לא נמחייבה לא דנינא דידהו ולא דדין וכשהחמירו עליה לחייבה
מיתה כצממה שזימה חוקמה אמימת צת כהן דבשפיה לפי שזימה
צתו של סס: ואליבא דרבי
מאיר. דלרצנ' הא אמרי על הכינויין
באזהרה ורצנ' דלצני נח אזהרתן זו
היא מיתתן כיון דבישראל ליכא מיתה
לא מרבי' עו"ג למיתה מקרא
דכתיב גזי ישראל דישאל לית צרו
מיתה מיהו קשה מנא ליה דפליג רבי
יחזק אדרבי מיישא דלפטר מודה
ר' יחזק דמצינן עובד כוכבים מכג
וכאזרח והכא דקרא דאיש קאי דלא
מימוקס לרבות אלא דשעדי כוכבים
אלא לר"מ וי"ל דמכג וכאזרח לא
מצינן אי לאו דממצי עובד כוכבים
מאיש איש ומאיש איש לחוד לא היה
מצינן אי לאו כגו וכאזרח כיון
דבישראל ליכא מיתה והא דבעי
צמוקן איש דשעדי למה לי לא
כמו שפ"ה דבעי נמי לר' מיישא דלא
קשה ליה כלל אלא לר' יחזק אליבא
דרצנ' עני: איש כי יקלל אמה א'.
תימה הא איטריך כדרשנין צפרק מי
שה' עמו (פסחים א: ג). למ"ד מגדף היינו
עובד עבודת כוכבים איטריך כי יקלל
לגופיה לאשמועי' דאיכא כרת צמנדך
את השם דכתיב הכא ונשא חטאו
וכתיב צמנדל דעשות פסח ראשון חטאו
יש ולמ"ד מגדף היינו מצדך את השם
דאית זיה כרת כדדיא דכתיב את השם
הוא מגדף ונכרתה איטריך האי קרא
לאגמורי כרת לחדל פסח שני וי"ל
דהכל דיש כי יקלל למ"ל דה"ל
למיכצב ונשא חטאו גזי ונקב שם:
ועל הכינויים באזהרה דכתיב אלהים
אלהינו וקלל אלהינו ויכ"א אלא
לכרת דרשנין צפסחים (ס): ואיכא
כרת הכינויין והא דקאמר באזהרה
למעוטי מיתה ולא למעוטי כרת:
לאמר

נקבא ד' או י? ברכת השם אמר ר' יחזק נפחא לא נצרכא אלא לרבותא הכינויין
ואליבא דרבי מאיר ד' דתניא איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו מה תלמוד
לומר והלא כבר נאמר י' ונקב שם ה' מות יומת לפי שנאמר ונקב שם מות
יומת יכול לא יהא חייב אלא על שם המיוחד בלבד מניין לרבות כל הכינויין
תלמוד לומר איש כי יקלל אלהיו מכל מקום דברי רבי מאיר והכמנים
אומרים על שם המיוחד במיתה ועל הכינויין באזהרה ופליגא דרבי מיישא
דאמר רבי מיישא יבן נח שבוך את השם בכינויים לרבנן חייב מאי מעמא
דאמר קרא י' כגו כאזרח גר ואזרח הוא דבעינן בנקבו שם אבל עובד כוכבים
אפילו בכינוי ורבי מאיר האי כגו כאזרח מאי עביד ליה גר ואזרח בסקולה
אבל עובד כוכבים בסיף סלקא דעתך דמיא אמינא הואיל ואיתרבו איתרבו קמ"ל
ורבי יחזק נפחא אליבא דרבנן האי כגו כאזרח מאי עביד ליה גר ואזרח הוא
דבעינן שם בשם אבל עובד כוכבים לא בעינן שם בשם איש איש למה לי
דיברה תורה כלשון בני אדם תנו רבנן ה' שבע מצות נצטוו בני נח
דינן וברכת השם ע"ז גילוי עריות ושפיכות דמים וגזל ואבר מן החי
רבי

ולא דמו לכנויים דמתי' דקתי יכה יוסי את יוסי דכתיב דנין את העדים כנינו
לאו חייב השם הוא דכרשנין לעיל: על שם המיוחד. דהא כתיב ה' והיינו שם מיוחד דכתיב זה שמי לעולם (שמות א): כי יקלל אלוהיו.
דעינו כנוי דלאו שם המיוחד וסמך ליה מיתה ונקב שם ה' מות יומת וקאי נמי איש יקלל אלהיו: והי"א על שם המיוחד צממה.
דכתיב ונקב שם ה' וגו' והאי חטאו לאו מיתה אלא ונשא חטאו דכרת: ועל הכנויין באזהרה. אלהים לא תקלל אף על הכנויין
מזהר ושם המיוחד נמי בהא אזהרה נפיק דכל אלהים לשון שררה כמו (שם ו) נמתך אלהים: ופליגא דרבי מיישא. הא דלמר ר' יחזק
נפחא לרבות את הכנויים ואליבא דרבי מאיר דמשמע הא לרבנן פטור בן נח על הכנויין פליגא דרבי מיישא דאיהו סבר אע"ג דלמר
רבנן על הכנויין באזהרה בישראל מיהו עובד כוכבים חייב מיתה מכגו וכאזרח מדכתיב גר ואזרח ימיה ש"מ לחיובי עובד כוכבים
כנוי: ור"מ דאמר גר ואזרח חייבין בכנוי ועובדי כוכבים ח' אחרבו מאיש איש ממאי קא ממעט גר ואזרח לצני נח: הואיל ואיטרו.
להאי פרשתא לכנויין איתרבו אף לכל האמור צפרעה ובסקילה: ור' יחזק נפחא אליבא דרבנן. כיון דלמר ר' רצנ' עובדי כוכבים פטורין מן הכנוי
כישרא גר ואזרח מאי קא ממעטי אי למעוטיניהו מסקילה לא איטריך דמייכא מתי' הא לא אחרבו צה' פרשתא דבשלמא לר' מאיר קד"א
הואיל וליכא דרבי איתרבי: איש איש למה לי. בין לר' מיישא בין לר' יחזק נפחא אליבא דרבנן צממה דאיהו סבר אע"ג דלמר נגזר
ואזרח נפיק לר' מיישא ואי לר' יחזק נפחא הא אמר לרבנן פטורין: שבע מצות. ילף להו לקמן וע"י: וגו' עריות. כולן חוץ מנערה המאורסה
דכתיב גזי אצמנך (בכרת לט) הנך מת על האשה אשר לקחת והיא צעולה צעלה צעולה צעלה יס להם נערה המאורסה אין להם (למנון טו):